Ч. 180 (13.128). Львів, вівторок 16. серпня 1932. Рочниця оплачено готівкою. Рік LIII.

# ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 4·00 зол.
Четвертьрічно 12·00 „
Піврічно 24·00 „
Річно 48·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

## Справа польської валюти.

Львів, 13. серпня 1932.

Головним двигуном господарського життя у капіталістичній системі і його хребетним стовбом є гроші. Хто має у своїх руках право бити і регулювати обіг грошей, той має дуже сильну зброю, якою може будувати, але й руйнувати, творити духові цінности, але таксамо ширити моральну гниль. Тому не диво, що є ідеалісти, які продумують над тим, як відібрати власть грошеві, є економічні школи, що змагають до повалення устрою, який опирається на силі грошa. Та дарма, ніхто досі ще не винайшов і не створив чогось ліпшого на їх місце. І комуністи оперлися в реальному перестрою суспільного ладу в Радянщині на грошах. Гроші є досі одиноким, хоч далеко не ідеальним засобом виміни, а одночасно мірником вартостей, і то не лиш матеріяльних дібр, але навіть праці та до деякої міри духових цінностей. Коли їх ролю в державі можна з чимнебудь порівняти, то хіба з дуже чутливою вагою, що реагує на найменші порушення в господарстві дотичної держави звишкою або знижкою. А знову коли гріш виходить з рівноваги і починає хочби незначні дрогання, чи то більші вагання, себто коли неустабілізований як слід, то ціле господарство, немов людський організм, горячкує, колихається, нераз захитується аж до основ. Це доказ, що настала якась поруха в господарському організмі чи в грошевому механізмі.

Але гроші можна, так як і вагу, насильно придержувати на постійній висоті і тим робом скріпити господарство. Одначе це дуже небезпечний експеримент, бо таке штучне піддержування стабілізації для добра господарства легко стає одночасно насильством саме на господарському організмі. А тоді може бути страшна реакція у виді крахів та банкроцтв.

Якість гроша опирається на ріжних добрах, на запасах золота, на матеріяльній силі краю, на господарности громадян, на довірю до уряду, до емісійного банку і до власних сил та на богатьох інших чинниках, яких тут не будемо вичисляти, бо і не в силі психічних чинників схопити.

Вже з дотеперішнього бачимо, що грошева політика в державі — це дуже скомплікована справа, це вельми трудна ділянка політики і не буде бити чи друкувати грошей до схочу той, кому залежить на правильному ході нар. господарства.

У Польщі саме тепер загострилась дуже справа грошевої політики. А прийшло до цього тому, бо настав уже такий великий брак грошей в обороті, що це вбиває всяке господ. життя, через це поглиблюється невиплатність. Довжниками є всі, між ними і найбільшим — держава. Заграничні довги, зобовязання супроти урядовців та доставців, а з другої сторони претенсії держави до податників чи інших довжників, — отсе все попадає в стан недотягання у платностях, настає щораз більша мертвота не лише в господарському, але взагалі в цілому житті суспільности держави.

Банк Польський має право по своїм статутам випустити в обіг стільки банкнотів (паперових грошевих нот), щоби його запас золота і девіз рівнався 42 відсоткам випущених в обіг банкнотів. Цей запас досі відповідає вповні обігові. Нераз був він більший, ніж випущено банкнотів, бо деколи навіть доходив до 70 проц. Одначе від довшого часу він постійно меншає. У минулім році відпало 162.3 міліонів, цього року відпадає постійно що-місяця коло 20 міліонів, так, що тепер є запасу коло 450 міліонів золотих, а з кінцем року він готов зійти на 400 міл. зол., коли не зайде якась ще гірша ситуація. Коли порівняємо, що при кінці 1930 року було в обігу понад 1.300 міліонів золотих, у 1931 р. обіг зменшився на 109 міліонів, а за першу половину цього року знов на 113 міліонів, так, що обіг може до кінця року зійти нижче 1.000 міліонів, — то бачимо, що обіг дуже малі́є. Що правда, держ. скарб має право видавати ще свої дрібні металеві гроші до висоти 320 міліонів зол. Їх було в 1930 р. в обігу 240 міліонів, а тепер вони зросли до 268 міліонів, а крім того є ще пущені в обіг 10-золотові монети, так, що на ту квоту ще збільшується обіг. Значить, законно і статутово є все правильне, грошева політика добра, бо на кожне зменшення золота і чужих валют настає редукція обігу золотого і він держиться на призначеній висоті. Але господарство каже: На голову припадає лише 34 зол. обігу, тоді, як у інших державах є він вдесятеро більший.

Сила обігу гроша в Польщі ніколи не вистарчала для господарських потреб. Саме тому розвинулося надмірно кредитування. З початку, як довго було довіря, кредитовано на відкритий рахунок, відтак уже лиш за покриттям дуже дорогого сурогату векселя. Колиж вексель стратив на опінії, вертаємо знову до оборотів за готівку. А що її обмаль, нема як господарити. З місяця на місяць більша готівкова тіснота, це очевидна дефляція. Лінія уряду — сильна валюта за всяку ціну, навіть шляхом обмежування обігу — штучна морфіна — не видержує. Бо що з того, що сильний золотий, коли його не можна здобути, коли за ним настає кредитова дефляція, коли дуситься і завмирає господарське життя?! Тому й падуть податки, держ. скарб не в силі стягнути призначеної бюджетом квоти. Все найшлося в крутіжі блудного колеса, з якого нелегко найти вихід. Хіба з сьогоднішної дефляції перейти знову на інфляцію? Її ми вже переживали і знаємо, як утікало добро за границю, як убожіло населення, напаковуючи кишені міліонами марок.

Ось і причини, чому тепер шукають у Польщі якогось виходу. Розважують, що робили досі інші. Найлекший вихід найшла Німеччина. Вона заповіла, що перестане платити заграничні довги і перестала. Англія перевела дійсну девалюацію фунта на 25 проц., одначе не вирікалася паритету золота. Америка утримала в часі відпливу золота з Америки свій долар скарбовими облігаціями, ескontованими в емісійних банках і так осягнений засіб долярових нот обернула на підкріплення ослаблених підприємств та банків. Вправді економічна делегація („золотова делегація“) Ліги Народів доражує не держатись точно відсоткового покриття золотом і відступати в потребі від цієї засади, але банк міжнародних виплат у Базилеї уважає золото безумовно одиноко здоровою підставою майбутньої міждержавної валютової політики і нікому не доражує відступати від паритету золота та знижувати відсоткове відношення запасу золота до обігу грошевого.

А на яку ногу має станути уряд Польщі?

Дотеперішні розважування впливових польських економістів і фінансістів про ріжні можливости валютової розвязки не довели до нічого конкретного. Уряд не прийшов ще до ніякого рішення, хоч має на оці цілу гущу проектів і фактів, бо вони для обставин, витворених спеціяльно у Польщі, переважно не підходять. Але роздумування і пошукування за виходом уже довго не можуть тривати.

М. Творидло.



## Відкриття Еспанії.

(Від нашого кореспондента).

У бельгійській Фляндрії, серпень.

I.

Вибираючися на тиждень-два літніх ферій до тихого флямандського містечка в Бельгії (в Бельгії — з огляду на низьку валюту і на втретину дешевіше ніж у Парижі життя) ваш кореспондент мав особливе щастя. Саме в тих днях появилася на книгарських полицях у Парижі нова книга Л. Бертрана*), члена Академії, котрого монографія про Людвика XIV-го викликала була тому вже яких 10 років справжню сензацію серед французьких істориків (по українськи заговорив був про неї пок. Степан Томашівський в берлінському „Літописі“); ця нова книга присвячена „історії Еспанії“: Еспанії, тобто тієї потуги, яка довго панувала також над тією Фляндрією, до якої ми саме вибиралися; Еспанії, яка вогнем і мечем відперла була від цієї Фляндрії протестантизм і зберегла її в католицькій культурі; тієї Еспанії нарешті, наявні сліди якої тут ще — й незалежно від релігії — досі незатерті — в архитектурі старих бельгійських міст і навіть подекуди — у фізичних типах карооких людей, розсіяних (правда, рідко) серед пануючої русявої й синьоокої раси флямандської. Серед усякого іншого книжкового краму потаскали ми сюди й Історію Еспанії, і зараз-же взялися її читати: мало що златне додати більшого чару історичним (і географічним) писанням як лектура іх у місцях, принаймні частинно звязаних з предметом книги.

Взявшись раз за Бертранову історію Еспанії, ми просто не могли вже з нею розстатись — на своє власне здивування: бо кінець-кінців — Еспанія така далека нам, а крім того — в нас іще від шкільної лавки є готовий „образ“ тієї країни і її людности: мовляв, країна „боротьби биків“, з тореадорами, орієнтального типу жінками, альгамбрами, з чим іще? Буцім-то країна „крови, розкоші й смерти“ — казав Моріс Баррес. Так уявляємо собі картину країни і вдачу її людности — з легкої руки шкільних підручників, припадкових лектур і з нахапаних припадкових чуток — дешевих й поверхових, та — вигідних нашому духовому лінивству. А про історію Еспанії — що знаємо?

Якби нашого брата хтось був тому кілька днів запитався, що він знає з еспанської історії, зперед Альфонса XIII і Пріма де Рівери, розуміється, то подумавши трохи і напруживши свою мізківницю, він був би толкував кілька слабо з собою повязаних або й відорваних звісток: Арабські завойовники; прогнання маврів; інквізиція; Пилип II.; непоборима Армада; облога Сарагосси; кандидатура Гогенцолерна, з якої зродилася французько-німецька війна 1870—71 рр. Може ще Дон Кіхот і ледви чи ще щось більше. Загальне враження від цих відорваних памятевих шматків — доволі мрачне й замотане. І ви були схильні повторити за Вольтером, що історія народів ніщо більше як лише скирта божевільства, та що найбільший божевільний той, хто шукає розуму в цьому хаосі. Вольтер помилявся. Як минуле інших народів, так і еспанська історія має свій змисл. Коли мати ключ до неї — а Бертран нам його дає —, то історія ця поражає нас своєю льогікою, своїм „змислом“.

II.

Передовсім розбиває книга Бертрана широко й глибоко розгалужену арабську леґенду — леґенду про високу духову культуру, яку буцім-то принесли до Еспанії і там розвинули й витончили арабські завойовники, „маври“, і яку грубою лапою покалічила кастилійсько-католицька реакція, проганяючи арабів з країни. Бертран до обожателів музулманства (дуже модного в деяких вольнодумців у ролі незаслужено в нас спопуляризованого Дрепера) не належить. „Арабська цивілізація? Золотий вік під каліфами в Кордові? Прогнання маврів начеб причина культурного приниження й одичавіння Еспанії? Байки! Коли вам жаль тих милих берберів, що їх прогнано з Еспанії, то треба було поїхати до Абд-ель-Кріма, коли він ще панував у Рифі“. Це порівнання з голосним ще недавно рифійським ватажком, нащадком і спадкоємцем великої части „маврів“, таке переконуюче, що годі його забути.

*) Louis Bertrand, Histoire d'Espagne (Les Grandes Etudes Historiques, A. Fayard Ed., Paris, сторін 520).

Римська й католицька Еспанія, попавшись спершу під владу візиготських королів (які швидко розмякчилися серед незвичної германським варварам староримської витонченоcти), мала (подібно як стара, візантійсько-норманська Русь Київсько-галицька під монгольсько-татарським наїздом) страшенне нещастя підпасти під наїзд арабських кочівників і рифійських грабіжників. Ці полудникі араби й бербери, вдершися до Еспанії для рабунків, закріпилися там і заложили цілу низку царств (в роді східно-европейських ханатів) і залишилися там більше семи століть. Одначе завойовників цих була лише пригорща серед туземної людности без порівнання від них культурнішої. Культура, яку їм деякі історики приписують, була зліплена з останків староримського надбання. Мистецтво, поезія, наука, які згодом засяли під ватажками бедуїнськими (і яких вартости не слід прибільшувати) — все те було плодом їх еспанських підданих, більш або менш побісурманщених. Така історична правда — суперечна з легендою, якій зрештою суперечить і здоровий розум: Чому-ж ті шейки і беї, вернувшися до тієї Африки (і Арабії), з якої вони були вийшли, не працювали далі і краще над поступом? І невже напр. французи, захопивши в 30-их рр. XIX стол. Альжир (гнізо піратів і ринок торговлі невільниками) припадком зруйнували культуру, достойну пошани і обережання? Так само ні, як не зруйнували ніяких високо-культурних огнищ Петро В. і Катерина II, коли оконечно зруйнували Кримську орду (з її бакчисерайськими роскошами) і раз на все відкинули султанську Туреччину від „культурного“ впливу на українську Придніпрянщину і взагалі на українське побереже Чорного Моря. Неймовірне тай правдиве: коли читати розповсюднювані тепер (між ін. у французькій мові) видавництва татарської націоналістичної пропаганди, то можнаб думати, що — як там в Еспанії, так і тут, на Сході, мусулманські царства й ханати Бог зна яку високу культурну місію виконували в ході століть, місію, якій — „на жаль!“ — поклала кінець груба й варварська стопа християнського жовніра...

III.

Вибила година християнського відвоювання; після 7 століть Еспанія визволена від маврів кастилійськими королями Ізабелею і Фернандом. Вона свобідна, нарешті! Свобідна внутрі, але далеко-далеко не свобідна від загрози мусулманського реванжу іззовні, від нового завоювання мусулманською зброєю, яку побідно несе премогучий тоді Стамбул. Проти загрози цієї (здушити Европу, наче в кліщах, з двох сторін: з України на Сході і з Еспанії на Заході) напружується вся духова енергія Еспанії, вся її дипльоматія, її стратегія, її заокеанська підприємчивість. Виправа Колюмба була подумана не як щось інше, а лише як одно звено, один момент, одно потягнення на дипльоматично-стратегічній шахівниці між Еспанією і мусулманським світом, зосередженим тоді в Царгороді. Не за індійським перцем і індійськими пахощами, як звичайно оповідають, виправили кастилійські королі Колюмба на океан, а за — союзником проти мусулманської потуги й загрози, що чорною хмарою так само нависала над Еспанією на крайному заході, як висіла над Угорщиною в середній Европі і над Україною на крайному сході Европи. У відкритому недавно пропамятному письмі Колюмба до престола і в урядових актах королівської влади ясно й недвозначно йде мова саме про це, не інше, завдання Колюмбового почину. Мало цього. Висилаючи Колюмба в дорогу, королівська канцелярія виставила йому формальний акредитив дипльоматичний: Колюмб мав бути еспанським амбасадором до того безіменного Індійського Царя, могучого володаря християнської віри, про якого мріяла толішня легенда християнського світу як про майбутнього покорителя мусулманських султанів. Колюмб мав умовитись з тим Царем Індійським (про якого, коли в свій... віжости староруського письменства ми не... миляємось, мріяли також і наші прадіди) про союз з Еспанією і про спільний, одночасний похід християнського світа Заходу і легендарного індійського Сходу проти мусулманства.

Замість Індій і їх християнського володаря еспанські „каравелі“ припадком подибали Америку — та не забуваймо, що відкриття це було непередбаченим і небажаним плодом дипломатичної підготівки нового хрестоносного походу, затіяного еспанською широко-політичною думкою, походу, який мав принести волю й безпеку також далекій Українській Землі. То був дужий розмах могучих крил еспанського духа. Вийшло від нього, правда, щось зовсім інше як те, що ждалося: З великими людськими починами буває таке частіше ніж нам здається. Та від тієї еспанської „помилки“ змінилося ціле світове обличчя. (Докінч. буде)

В. П.

## З голосів польської преси.

# Ендецька облуда.

Ендецький цинізм у політиці, зокремаж у політиці відносно українців, не має меж. Черговим доказом на те передова стаття в органі львівських ендеків „Курер Львовскі“ (з дати, Львів, 13. серпня 1932) ч. 224 а. Стаття має такий несамовитий заголовок: **„За рівноправність польського населення“.** Цієї статті не будемо розбирати, ні з нею полемізувати. Ми позволимо собі її в цілости передрукувати більше з національно-педагогічних ніж інших оглядів. Передруковуємо її крім того як вимовний документ часу. Повний текст статті такий:

„Так уложилися справи, що скільки разів нам доводиться говорити про відносини у Сх. Галичині (в ориг. „у Сх. Малопольщі“. — Ред.), то мусимо порушити **питання національного урівноправнення.** Давно вже минули ті часи, коли в незалежних польських газетах висували заміти, що українці (в оригіналі: русини — Ред.) або жиди використовують конституційні права на користь акції проти Польщі або проти польського населення. **Польське населення на терені нашої дільниці довгий час учили, і то ґрунтовно, щоби воно позбулося всякого національного шовінізму, всякого націоналізму, а під названі поняття підлягали всякі заміти, навіть найбільше умотивовані проти національних меншостей.** Тому то польське населення в нашій дільниці не думає вже про те, що діється серед українського чи жидівського населення, а тільки про те, що діється серед нього самого.

„А на ділі то думає про те, що серед нього нішо не діється. І думає про те з перестрахом. Богато аспірацій та прямувань успіли вже в ньому убити, але ще не збили в ньому — на щастя, скаже незалежний поляк; на нещастя, скаже „державник“ — самого інстинкту самозбереження.

„Коли **українське населення** жие та розвивається, коли **йому вільно свій розвиток маніфестувати** — то чому цього не вільно польському населенню? „Державник“ відповість: „чейже нікому не забороняється бути поляком“. Та певно, що до того ще не дійшло. Ще нікому цього виразно не сказали. Але тут віддамо голос природникові, який скаже, що нема життя без його проявів, що коли припинимо кому віддих, або засудимо на абсолютну нерухомість, то він перестане жити.

„У суспільному житті бачимо те саме явище. Якщо українське населення відбуває великі маніфестації — в Тернополі 9 тисяч людей, у Підгайцях 10 тисяч, у Теребовлі 4... — а все в карних лавах, то маємо тут до діла з могутніми проявами його життя та розвитку. Є це атракційні речі, вони усуцільнюють психічно українські маси, вони підносять на дусі непевних, вони притягають хитких з нашої національної маси. Бо що живе, це притягає і до себе потягає.

„Серед польського населення життя цікаво не завмерло. Воно ще притомне, не зважаючи на те, що хоре наслідком спинювання йому віддиху та руху. Маючи притомність, воно хоче рятуватися, відчуваючи, що дальша мертвота — це смерть. Але польське населення має чуйких вартових, які не позволяють йому зачерпнути свіжого воздуха та покуштувати свободи руху. Дивне те, що ті вартові походять з польського населення.

**ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 16. СЕРПНЯ 1932.**

О. ГАЙДУЧОК.

## В ярах і печерах Поділля.

(Докінчення.)

VI.

Замайоріла нам ліворуч над Серетом могила і ми під вечір ставули над Більчем. Пізніше дізналися, що москалі похоронили на тій могилі своїх козаків.

Круто спустилися ми в низ яру стрімкою збочею, минали отари овець та опинилися у шкільнім захисті. Школа невелика, семиклясова, управляє п. Кречковський.

І коли ми опинилися у шкільному захисті, то ствердили, що щасливу гадку мало міністерство освіти, яке зреалізувало осування тих захистів. Величезна вигода для мандрівника, деб воно не було. Має свій спокій, ніхто його не мучить питаннями, що чувати. Не змушує моритися в пізну ніч толі, як йому ранком треба пускатися в дорогу.

Рано по купелі йдемо в церкву. Мальована М. Сосенком, робить гарне враження. Заслуханий у спів, задивлений зразу в мягке мальовило, даремно шукаю зором іконостасу. Ще більше розчаровуюсь, коли починає грати в церкві „фісгармонія“. — А ми й так здалека мали цю церкву за костел. Квадратова вежа стріляє гостриком у верх, на вежі годинник. Щойно стрічні селяни сказали нам, що це церква. З якимсь прикрим настроєм вийшли ми з неї, хоча я з заходом тримаю.

VII.

І знову нас понесло в печери Вертеби. З Максимом Перуном, в якого памятковій книзі стрінулись ми з „Лісовими Чортами“, примчали ми через мовелений сад до Вертеби.

Оповідає він про свого батька, що був там провідником, водив Деметрикевича, Антоневича й інших. По батькові провідництво одідичив, бо ще малим хлопцем, лазив з ним туди.

Ми при Вертебі. Замкнена залізними дверима-ґратами, ледви помітна в малому видолинку. Перед нами втікають до своїх нор суслики.

Входимо до печери. Віє холодом. Нижча від тої в Кривчу, більше вогка, та цікавіша. Частіше треба згинатися вдвоє, зате побіч кришталів знаходите соплі (сталяктити), в багатьох місцях на наших очах творяться сталяґміти. Показує нам провідник вугля, Бог зна, з яких часів, черепки посуди, людські кости валяються частенько. В кількох місцях під ногами глухо дуднить.

— Там поховали свої скарби колись люди, що тут мешкали — додає добродушно провідник.

Має в собою карту, видану колись у Кракові. І дивним дивом на карті назви, які щось про поодинокі кімнати говорять, їх характеризують. Не так, як у Кривчу.

В декотрих місцях рачкуємо, щоб оглянути найгарніщі місця. Там творяться мініятурні сталяктити, декотрі на червоно закрашені, то знову стіни висипалися білими, кругленькими виноградними ягодами. В деяких місцях освічую маленькі занавіси. Прегарно пропускають світло, мов ця велика в Постойні. Коби тільки вищі були.

З гумором оповідає провідник нам одну пригоду сільської дітвори. Як ще вхід був незамкнений, кількох хлопців нарвало сухого буряну і пустилися в печери. Як довго бурян горів, то йшли, а потемки вертати не було як. Зробився крик у селі, пішов він за ними шукати. Сиділи на одні́м місці всі. Питали їх, що вони там бачили.

— А є там дороги і до Львова, і до Кракова, і до Варшави..

— То, бачте, відвідувачі попідписувалися по стінах, звідкіля вони, тай дітиска відчитували.

А з тими відвідувачами дійоно клопіт. Повикурювали свічками свої назвища і це оснащує печери, або відбивають сталяктити, якщо вже більша прогулька.

Провідник веде нас до різьби королевої. Мала кімнатка. На стелі, як освітите, природою вирізьблена ціла жіноча голова у плоскорізьбі. Підозріваєте мимохіть, що це штучна робота. Щойно зблизька переконуєтесь про її природність. Показує нам ще місце, де Лісові Чорти помагали арх. Кандибі при розкопках — і виходимо на світ.

VIII.

Понад Серет, якого яр біліє своїми обсуваними ґанмсами, грозить великанськими каменюками, їдемо через Мишків на Гінківці. За фільварком Вільхова губиться зір у непрозглядім просторі зеленіючих піль.

А Гінківці нічого собі село. Розляглося в ярі річки, якій надали найпоганішу назву в цілій Галичині. Хоча мусіла вона зватися Дубок.

Почуємо у свідомого кооператора і довідуємося, що й сюди найшли міські методи. Молодята, що не могли побратися, постріляялися; за латинський обряд доволі людей переходить. Причина: хотіло село свого священика, обіцяли людям, як вибудують дім. Зробили, як перевела влада вимагала. На чім-же скінчилося? Ні священика, ні дому! Дім поставлений на церковній землі, а на латинське (якби-то тільки на латинське!) дальше переходять...

Довідуємося і про виборчі містерії, і про те, як Повітові Союзи валять за собою й вилові кооперативи (про це від самого Кривча). Стверджуємо, що всякі заборони, якщо не рахуються з життям, це порожний звук, бо ними гасять... кють тут дальша на Великдень

„Коли в Скалаті та Збаражі відбуваються польські (читай: ендецькі — Ред.) віча, на яких польське населення хоче заманіфестувати свою волю до життя при допомозі нарад над такою засадничою справою, як справа самоврядування і його устрою, то вартові приходять на ті віча, галасують і авантуруються, щоби довести до розвязання віч.

„Галабурда на вічу — а наслідок галабурди розвязання віча — це один з головних способів нищення проявів життя польського населення в нашій дільниці. Бувають і інші способи, як напр. такий, який був ужитий у Бережанах. Там, як відомо, мало відбутись зібрання з промовою проф. Грабського на тему: Справа Сх. Галичини. Влаштуванням зборів занялася місцева організація молодих. Вона зголосила збори в старостві, де спершу приняло устно зголошення до відома, а потім два дні пізніше повідомлено, що збори забороняються, а то з тої причини, що організація молодих нібито неуправнена до влаштовування публичних зборів. Треба висловити глибокий жаль, що ці вартові вспіли осягнути свої заміри в ділянці проявів польського життя також і на терені бережанського повіту.

„Ми просто не можемо зрозуміти, щоби в Бережанах не знали, що організація молодих є політичною організацією і що як така згідно з обовязуючим законом (з 1867 р.) не потребує ані зголошуватися, ані леґалізуватися у влади. Про істнування політичної організації влада довідується з її діяльности. Коли організація молодих зголошувала намічені збори (це врешті не вперше і не одинокий раз відбувалися в Бережанах збори молодих) — то тим самим доказала своє істнування. Але накінець по думці закону не йде про те, хто влаштовує збори, тільки про те, чи на зголошенні є підпис одної особи, бо кожний громадянин має право влаштовувати прилюдні зібрання".

„Влада у Сх. Галичині повинна за всяку ціну відмежувати себе від вартових — грабарів польського життя у Сх. Галичині. До цих вартових ми апелювали за дозволом на життя для польського населення, доказуючи, що нема життя, тільки смерть, коли стримується всякі прояви цього життя. Ми апелювали, хоч дуже сумніваємося в успіх нашого апелю. Одначе ми бажали сповнити свій обовязок.

„До влади апелюємо в імя чого іншого. — Апелюємо **в імя права на рівноправність (!). Домагаємося, щоби польське населення могло теж свобідно, в границях права, жити і розвиватися, як населення українське та жидівське.** Якщо грабарам не ворушиться сумління від крику за життя польського населення, то нехай бодай до влади промовить **його управнене домагання права і рівности всіх громадян перед правом".** (Всі підкреслення наші! — Ред.).

Ендеки утотожнюють у тій статті себе з усім польським населенням Сх. Галичини і на диво стають в обороні права та рівности всіх перед правом, забуваючи, що вони були в Польщі тими першими, які не признавали рівности всіх перед правом і крім того вони були перші, що положили підвалини під те, як обходити, вимінати та накручувати право до своїх партійних потреб.

—o—

# По румунських виборах.

*Сенатор д-р Вол. Залозецький про політику Української Національної Партії.*

В найновішому (1.106) числі черновецького „Часу" помістив голова Української Національної Партії в Румунії, сенатор д-р Володимир Залозецький, статтю п. з. „Українським виборцям", в якій вияснює, як і чому прийшло до пакту УНП. з урядовою націонал-царанistичною партією. Подаємо з тої довгої статті найістотніші місця, аби наші читачі прочитали також те, що має на своє оправдання заатакована в „Часі" друга сторона.

„Як репрезентант Української Національної Партії — пише сен. д-р Залозецький — складаю сердечну подяку українському населенню за те, що воно й цим разом виказало свою єдність і дисциплінованість та пішло за нашим виборчим гаслом.

Я свідомий того, що наше гасло цим разом не було популярне. Це гасло було підтримати при виборах нац.-царанistичну партію, з якою Укр. Нац. Партія заключила картель і на якої лісті кандидували і її кандидати, — ту саму партію, яка прийшла в році 1928 з великою програмою до керми й мусіла уступити серед загального розчарування.

Коли прийшли несподівано вибори й застали нас неприготованими, первісна наша думка була не підтримувати націонал-царанistів. У цьому змислі говорив я також 9. червня на вічу в „Народнім Домі" у Чернівцях, думаючи порвати тимсамим всі мости до правительственної партії.

Тим більшою несподіванкою була по цій заяві угода з націонал-хліборобською партією. І тому я важаю своїм обовязком подати деякі вияснення.

Я поручив сенаторові Маєр-Михальському вести в Букарешті, де заключуються виборчі картелі, переговори в змислі моєї вищезгаданої заяви, і то насамперед з німцями, жидами й мадярами, в дальшій мірі увійти в контакт з опозиційними партіями, а саме перед усіма зі Стерем, а вислід переговорів подати нам до відома ще перед конгресом.

З Букарешту одержали ми насамперед телефонічно, а відтак і особисто від сенатора Маєра-Михальського відповідь, що німці стоять безсумнівно перед заключенням виборчого картелю з націонал-царанistами, жиди йдуть самостійно до виборів, а мадяри стоять таксамо в переговорах з націонал-царанistами. Бо й між ними є течія, щоби з огляду на грошеву крізу, а таксамо з огляду на небезпеку диктатури в Румунії, колиб націонал-царанisти не одержали більшости, заключити пакт з нац.-царанistами. На цьому місці мушу в противенстві до пізніших версій заявити, що ніхто з нас не говорив на конґресі 20. червня, що мадяри заключили вже виборчий пакт з урядом, тільки, що вони переговорювали з урядом. Доказ цього: Мадярський конґрес у Клюжу аж 26. червня зірвав остаточно переговори з урядом і рішив піти самостійно. Що нас тоді д-р Маєр-Михальський поінформував вірно, а ми зі свого боку конґрес про неможливість такої комбінації, можу доказати листом секретаря мадярської партії д-ра Віллера. Зрештою мені й у думці не було висувати на конґресі якусь іншу мадярську ґрупу, як це мені пізніше закинено. Ми цілий час говорили про одноку мадярську ґрупу, що стоїть на становищі меншостевої політики і на якої чолі стоїть заприязнений зі мною граф Бетлен.

Що торкається Стере, то його відвідав сенатор Маєр-Михальський зараз, як це було йому доручено, лишив йому також вістку про мету своєї візити. Пройшло кілька дорогоцінних днів, нім обидва вони злибалися. У міжчасі перебіг п. Кракалія Маєр-Михальського. Кракалія поінформував Стере в тому змислі, що УНП. радо піде з Кракалією, і щоби Стере заявив тільки Маєр-Михальському, аби в справах мандатів порозумівся з ним (Кракалією). Само собою, що цю пропозицію п. Маєр-Михальський відкинув. Бож УНП. не могла переговорювати як з рівним, а то з вищепоставленим українським „бокоходом", який хоче заспокоїти свою особисту амбіцію і *не має ніякої опори в народі,* як це показали останні вибори, а який до того *від років розбиває з еґоїстичних мотивів нашу політичну організацію.* Нам не лишилося отже нічого, як *зректися пакту зі симпатичним Стере.* Перед конґресом не навели ми всіх цих причин, бо не хотіли виводити на верх „української єдности".

Колиж ми вже вичислили *неґативні причини,* які довели нас до виборчого пакту, то не сміємо тут пропустити й сильного арґументу, який ми навели вже при комбінації з мадярами і який ми засвоїли: Не одержить націонал-царанistична партія більшости, то очікує всіх *диктатура,* а які наслідки це для нас малоб, це може собі кожний представити.

На закінчення всіх неґативних причин нашого пакту наведу якнайсильніший арґумент *брак матеріяльних засобів,* який не дозволив нам так поступати, як цього бажало наше серце."

В дальшому сен. Залозецький пише, що мін. Міталаке в присутности мін. Савчука-Савяну заявив йому, що його бажанням є, *аби навчання української мови взято в аналітичну програму.* Коли до 6 місяців не буде введена аналітична програма в школі, тоді — ми скличемо конґрес партії і дамо йому до розпорядимости наші мандати.

Крім цього як важний успіх приносить сен. Залозецький *вибір українського посла Ілька Гаврилюка з Акерману (Бесарабія)* на спільній українсько-царанistичній лісті. Це — каже він — скромний початок, але все таки початок.

При кінці сен. Залозецький заявляє: *„Я беру на себе відповідальність за все, що УНП. зробила перед і підчас виборів і що вона зробить на виборах, доки матиму щастя бути її президентом.* Я очікую в льояльний спосіб, аби тепер, коли вже зроблено „помилку" і тимчасово не можна її направити, кампанія перестала. Бо вона може довести тільки до поганого розколу, як ми тепер це бачимо при контестаціях мадярів проти мадярів. Я думаю, що нам, нововибраним послам, треба дати час, щоби ми показали, як ми зуміємо працювати при новій констеляції. Не допишемо ми, тоді змете нас воля народу".

—o—

# Гувер за ревізією воєнних довгів.

Із Вашингтону повідомляють, що президент Гувер виголосив велику політичну промову, в якій зголосив свою кандидатуру при осінніх виборах на президента Злучених Держав. Найважнішим з його промови те, що заявив готовість Америки перевести ревізію воєнних довгів, розуміється, згідну з її інтересами. На цілковите скреслення довгів Америка не може зголитися, бо це значило би взяти на себе увесь тягар. Гувер висловив надію, що ощадности, які европейські держави могли би осягнути обмеженням зброєнь, можна використати до вирівнання довгів супроти Америки.

Переходячи до господарських справ, промовець ствердив, що Америка переживає від трьох років крізу, якої не мала від часу громадянської війни в 1865 р. В першому періоді крізу викликала нерозумна господарська експанзія й спекуляція. Була спершу надія, що кріза дасться припинити, однак Европа показалася до того нездібною. Европа забула про незагоєні рани зі світової війни. Причина політичної непевности в старому краю це мирові трактати. Страх за посідання і взаїмна ненависть підштовхують европейські держави до щораз більших зброєнь. Всеж таки Зл. Держави є проти якихнебудь територіяльних змін всупереч мировим трактатам. В часі загальної крізи Зл. Держави готові на основі пакту Кельоґа обговорювати з іншими державами актуальні справи, однак ніколи не возьмуть участи в такому пакті, що вязав би їх на будуче або передбачував би вдержання миру воєнними актами.

—o—

# Англійсько-єгипетська трансакція.

Частина анґлійської преси повідомляє, що від довшого часу між Єгиптом і Анґлією ведуться переговори і в жовтні обі сторони підпишуть важний трактат. На основі цього трактату Єгипет здобуде цілковиту політичну незалежність і заключить союз з Вел. Британією. Анґлійські війська залишать Єгипет, а над Суеським каналом анґлійська залога буде зменшена до половини. Єгипет буде принятий на члена Союзу Народів як держава повноправна і суверенна. Буде теж мати анґлійського посла і рівночасно єгипетський посол буде резидувати в Анґлії. Судан буде покищо під адміністрацією обох держав, причому Єгипет буде держати там власну військову залогу. За уступки для Анґлії на Суеському каналі Єгипет дістане більшу позичку від Анґлії на тогідних довгочинних умовах сплати.

IX

Золотистим ранком пливемо дальше подільським простором. Хочемо звидіти Червоногород. Ранніми росами минаємо оселю американця, що по роках тяжкої праці купив 14 морґів поля. Інший тип нашого селянина. У виступі свобода, гідність свого „я", інший спосіб думання, чемність без самопониження.

Минаємо кольонію Якубівку з мурованою школою, хоч сама Якубівка менша на половину від згаданого Монастирка. На саме полудне ми в Нагорянах. З гори глядимо на яр Джурина. Найбільш мальовничий, який дотепер ми стрічали. Чарує наш зір своїми червоними стінами й не можемо відорвати його від них. А під ногами на високім урвищі у світовій війні знищений замок. Немов з полонини сходимо в низ перед потічок і що хвилини оглядаємося на стіни цієї природою вирізбленої палати-яру в червонім пісковику.

Над потічком байдикуємо, любуючись синявим небозводу, вслухуємося в ломіт каміння, яке дре „лісовий чорт". Так ми його прозвали.

Переходимо село. Будинки вже кладені з каміння, лупаного на місці. Оглядаємо водопад, чи не одинокий на Поділлі. Залісеним яром Джурина йдемо до Устечка над Дністром. Кінчимо подільську прогульку. Червоною стрічкою біжить дном яру в парі з річкою дорога, перетинає її кілька разів, виринають темнозелені збоча Дністрового яру і ми над ним. Супокійно й почагом несе Дністер свої води у глибоко видовбанім корилі. Переходимо новий міст, споганений ломаними лукам. ще раз глядимо на зачервонілий правий бік яру і ми вже в Городенщині.

Напроти нас біжить ускоками яром потічок, оподаль росілося село Михальче й опинилися на полі слави полку, при якому я служив за австрійських часів! Бо в Семаківцях під памятником лежить більше як 150 мужви.

Ім віддати поклін заставило мене задержатися в Семаківцях і тут закінчити прогульку.

# Нова українська професійна організація.

**Т-во каменичних дозорців „Воля".**

Організація українського населення у Львові здобула новий етап, обхоплюючи найчисленнішу може верству громадянства. Величезна маса каменичних дозорців створила власне професійне, станове т-во „Волю", унезалежнюючись від дотеперішньої польсько-української „Праці", де інтереси членів-українців не находили достаточного забезпечення.

Минулої неділі, 14. п. м. відбулися в домівці Т-ва „Зоря" при вул. Вірменській установчі загальні збори нового т-ва „Воля" при участи яких двох соток членів, між ними також жінок. Зборам проводив гром. Аґ. Добрянський із Зеснісина. Після привітів від преси, яку репрезентували Ол. Кузьма (Діло) і Ос. Боднарович (Н. Час) предсідник зборів відчитав затверджений статут, на основі якого т-во попри станову організацію ставить собі широкі самодопомогові в культурно-освітні завдання.

Головою т-ва вибрали одноголосно гром. Івана Жмінковського, який красномовно зясував злиденне положення цієї упослідженої робітничої верстви, незабезпеченої та визискуваної своїми хлібодавцями. Самодопомогову акцію т-ва пояснив секр. Козіцький. Вписове виносить 1.50 зол., місячна вкладка 1 зол., крім того 2 зол. річно на вдовичий фонд і 1 зол. на фонд будови власного дому. Коли після 6-місячного членства хтось захорує, дістає 1 зол. денно, на випадок смерти родина дістає 100 зол. на похорон. Т-во буде займатися теж посередництвом праці.

До управи т-ва вибрані крім того: Теодор Голяк, Іван Козіцький, Харитон Квічаловський, Осип Шидельник, Григ. Пілїч, Назар Колтиш, Іван Притулка, Павло Гасюк, Андрій Дропа, Семен Ярема і Теод. Вілько; заступниками: Петро Кузьма і Павло Верхола.

Опісля від Української Парлям. Репрезентації привітав т-во пос. д-р Біляк, який у довшій промові вказав на величезне його значіння для національної справи. У Львові є 14.000 домів, з яких приблизно 10.000 мають дозорців, з того найменше половину українців (можна приняти третину). Колиж приняти, що кожна родина каменичного дозорця числить пересічно 4 особи, то т-во „Воля" рішає про долю 20.000 осіб, значить третину загалу українського населення м. Львова. Могло би бути найсильнішою українською організацією в місті і тому вибрана управа має перед собою дуже важне завдання, якщо т-во має відограти їх слід свою ролю.

Вкінці програму діяльности т-ва „Волі" виложив зокрема гром. Аґ. Добрянський, зазначивши, що єдність і згода членів та управи є першою передумовиною правильного розвитку організації.

# Польща хоче миру з Німеччиною.

ГОЛОС ПОЛЬСЬКОГО АМБАСАДОРА.

НЮ-ЙОРК, 14. 8. ПАТ. На конференції інституту політичних наук у Віліямставн представник польської амбасади Вайнталь зазначив, що Німеччина це одинока держава на світі, яка досі не погодилася з існуванням незалежної Польщі. Німецьке становище висувається на перший плян у проблемі т. зв. коридора. Не можна теж іґнорувати змагання Німеччини до тісної співпраці з Радянщиною, а Польща стоїть на перешкоді німецькій експанзії на схід. Ніяка зміна польсько-німецьких границь не зближить нас до мети, якою є організація миру в Европі. Вдержання миру з Німеччиною це найважніше завдання польської закордонної політики. Німеччина могла би розвинути торговлю з Польщею, ратифікуючи торговельний трактат з 1930 р. Якщо Німеччина боїться нападу Польщі на Східну Прусію, Польща готова дати всякі ґарантії пошанування німецьких границь, оскільки Німеччина пошанує наші. Іншими словами хочемо миру, за який ми готові заплатити, але мусимо згодитися на валюту такої заплати. Заплатимо найвищими ґарантіями і доброю волею, але ніколи нашою територією, нашими горожанами, ані нашою політичною й господарською незалежністю.

### ІНТЕРВЮ ПІЛСУДСЬКОГО.

Інтервю Пілсудського (яке заповідав ПАТ) не нове, а з 1924 р., коли то Пілсудський усунувся був від політ. життя і жив у Сулеївку. Інтервю це містить тепер „Ґазета Польска". Інтервювер Вацл. Ліпінський завдав був Пілсудському ріжні питання на тему леґіоністів, про напрямі польської політики до зах. і сх. держав (м. ін. України), мотиви риського мира і т. д. Ціле інтервю появиться в „Неподлеглосці", органі Інституту дослідів найновішої історії Польщі.

В тій частині інтервю, що її принесла „Ґаз. Польска" Пілсудський м. ін. каже, що перша могутність — військо — не мала в 1914 р. в своїх представників поляків прихильних почувань для леґіонів. Про незалежну Польщу можна було говорити серед поляків, одначе чинну акцію вважали злочином. Тому цю акцію поборювали. Австрійці відносилися до леґіонів погано, німці краще. Більшість польської суспільности не вірила, щоби могли бути польські вояки та взагалі не вірили в польські сили. Вірили радше в ласку австрійського уряду, впливи в цїс. двору, щоби щось для поляків здобути.

### ВБИВСТВО.

ПЕРЕМИШЛЬ, 13. 8. ПАТ. Сьогодні пізним вечором на дорозі Перемишль—Острів швець із Острова Стан. Вісневський пробив ножом у живіт уч. 4. року семинарії Каз. Келтику. Вісневського арештували. Келтика помер у шпиталі.

### ПЕРЕГОВОРИ З ГІТЛЕРОМ РОЗБИЛИСЯ.

**Громадянська війна в Німеччині триває дальше.**

В суботу перед полуднем Гітлер мав довшу розмову з міністром Райхсвери, ген. Шляйхером, після чого був принятий канцлером ф. Папеном. Згідно з бажанням президента республики канцлер запропонував провідникові націонал-соціялістів становище віцеканцлера і премієра пруського уряду. Однак Гітлер відкинув цю пропозицію.

Пополудні приняв Гітлера на авдієнції през. Гінденбурґ. Пресове бюро гітлерівської партії видало про конференцію Гітлера з Папеном і Гінденбурґом комунікат. На основі того комунікату на запит Папена, чи Гітлер і його партія хотіли би взяти участь в уряді Папена і з ним співпрацювати, Гітлер заявив: „Хочемо і ми рішені взяти на себе повну відповідальність за політику Німеччини, однак це неможливе на випадок вступлення до кабінету Папена. Тому справа співпраці з кабінетом Папена не надається до дискусії. А коли през. Гінденбурґ не згодився повірити керми правління націонал-соціялістичної партії, переговори зірвано". Боротьба буде вестися дальше. На другий тиждень будуть видані директиви щодо способу дальшої боротьби.

В урядовому комунікаті, виданому після конференції Гінденбурга з Гітлером, м. ін. сказано: „Президент республики в розмові з Гітлером закінчив поважним упімненням під адресою Гітлера, щоби заповіджену опозицію націонал-соціялістичної партії вів по лицарськи та щоби памятав, про відповідповідальність перед вітчиною і німецьким народом".

### СТУДЕНТСЬКА РЕВОЛЬТА В ЧІЛЄ.

Із Сантяґо повідомляють, що кількасот студентів заняло університетський будинок і проголосило комуністичну республику. Між студентами і поліцією прийшло до стрілянини, в часі якої 8 осіб згинуло а 30 потерпіло рани. На основі останніх вістей революцію здавлено.

### НЕ БУДЕ ЗНИЖКИ КОМІРНОГО.

З Варшави повідомляють, що всі чутки, які появилися в пресі нібито уряд має видати декрет про знижку комірного, є неправдиві.

### РОЗПРАВА ҐОРҐОНОВОЇ В ЛИСТОПАДІ.

Тому що вересневий речинець каденції присяглих в окр. суді в Кракові вже заповнений а також із огляду на стан здоровля Ґорґонової її розправа відбудеться щойно в найблищчій каденції, себто в листопаді.

### ГРІМ НА ГРИЩІ.

БЕРЛІН, 13. 8. ПАТ. У місцевости Лемґо (союзна країна Ліппе) підчас мечу копаного мяча зірвалася хуртовина. Грім ударив у гурток грачів і вбив двох на місці, а шістьох було контужених.

### КАТАСТРОФИ.

Біля стації Реда (коло Ґдині) поїзд наїхав на автобус. Згинув кондуктор автобуса та два пасажири. Трьох пасажирів тяжко ранених. У першім вагоні був ранений відломками скла один подорожний. Льокомотива та перший вагон вискочили зі шин. Із автобуса лишилися лише тріски.

На шосі біля Міколова (коло Катовиць) мотоцикль лісничого Каруґи, що їхав із своїм 8-літнім сином, зударився з тягаровим автом. Лісничий і його син померли наслідком ран, пасажир авта Пайонк із Кракова був легко ранений.

### ПРОДАЖА НОВОГО ЖИТА.

Аґ. „Всхуд" повідомляє: Польські держ. збіжеві заведення перевели перші трансакції продажі нового жита за кордон. Речинець доставп: вересень і жовтень. Квінтал жита [illegible] відбірний порт 3.75 голяндських [illegible] денів себто 13 золотих 50 [illegible] 100 кг. Тому що вивозова премія виносить [illegible] зол. від 100 кг. жита, треба сподіватися, [illegible] стабілізація цін у краю на рівені 16—16.50 [illegible] 100 кг. вдержиться навіть у часі збільшеної [illegible] дачі.

### СОБАКИ ВІДПОРПАЛИ ДИТИНУ.

У селі Вороняки (пов. Золочів (з [illegible] Вас. Олійника собаки відпорпали немовля [illegible] почасти зїли. Поліція ствердила, що дитину [illegible] копала 23-літня Параскевія Волошин, що [illegible] ве у свого вуйка Василя. Вона зізнала, що [illegible] слідком тяжкої праці дитина народилася [illegible] часно, а що батьком дитини був її вуйко Василь Олійник, то вона боялася і неживу дитину [illegible] пала. Її передали сл. судді в Золочеві.

### КОЛИ ПОЛЕТИТЬ ПІКАР?

Проф. Пікар сказав журналістам, що [illegible] зрікся лету та жде відповідної метеорольоґічної хвилини, бо теперішні атм. умовини не [illegible] ють летові. Точного речинця відлету не може означити. (Так вістка ПАТ-а, що Пікар [illegible] мин. суботи показалася неправдивою).

### АРХ. ОТТО ВЕРНЕТЬСЯ НА МАДЯРЩИНУ.

„Праґер Тґт." повідомляє, що мадярські леґітимісти просили гр. Карої, щоби згодився на поворот арх. Оттона на Мадярщину. Може це статися ще може й в найблизших днях. Архикнязь міг би продовжати студії на котрімсь із мадярських університетів, що йому як [illegible] громадянинові ніхто не може заборонити. [illegible] Зита годиться на предложення леґітимістів. Прем. Карої досі не дав відповіди.

# ОСТАННІ ВІСТИ

### ПАПЕН ПРО РОЗМОВУ З ГІТЛЕРОМ.

БЕРЛІН, 14. 8. ПАТ. У суботу веч. канцлер Папен запросив до себе представників центру послів Йоса тат Больца й поінформував їх про розмову з Гітлером. Представники центру приняли заяву канцлера до відома та здержалися від коментарів. Вістка про цю конференцію викликала в політ. колах велику сензацію.

### ВЛОМИ.

До каси Міських Трамваїв у Львові при [illegible] Вулецькій ч. 2. вломилися злодії та вкрали [illegible] зол. Інших переділів каси не переглядали, а там було 20.000 зол., які трамваї вторгували в суботу.

У Перемишлі невідомі злодії підкопом дісталися до крамниці ювілера Алта при пл. На Брамі. Забрали всі дороцінности з крамниці та виставки. Загальна шкода виносить кільканадцять тисяч зол.

Оноді вкрали злодії у новій фірмі [illegible] у Львові при вул. Леґіонів ч. 1. сукна на 25 тис. зол. Як підозрілих у цьому вломі поліція арештувала вчора Макса Ґольдштайна та [illegible] Кребса.

### РАНЕНИЙ НА ЗАБАВІ.

У читальні „Просвіти" при вул. Курпярській на забаві пробив хтось ножем у [illegible] Йос. Фіґурського (Личаківська 56). Поліція шукає виновника.

# СПОРТ.

### УКРАЇНА — БІЛИЙ ОРЕЛ 2:1 (0:1).

Невисока перемога України над противником, який технічні і тактичні браки надробляв великою дозою амбіції і бажання перемоги. Гра з обох сторін на низькому рівні, здається тому, що Україна на короткім і вузькім грищі [illegible] може розвинути якоїсь поважнішої акції, тим більше, що суддя п. Вайсберґ разураз [illegible] стував як не правдиві, то бодай уроєні офсайти. Зараз зпочатку гри суддя подиктував [illegible] ного до України з карної лінії. Бутель на воротах запізно кинувся і пропустив голя, хоч [illegible] то боронить такі самі карні. Старання України вирівнати не принесли в першій половині [illegible] ного успіху; щойно у другій половині вдається це Маґоцькому І., який добив вільного, битого Кіцилою. Від того менту замітна перевага України, яка здобуває ще другі ворота зі стрілу Петрова. Третього голя, який впав зі сильного стрілу Лисика і відбився від внутрішнього стовпа, суддя не запримітив і тому не признав. Україна грала без Скреготи, Борсука і Лапчука. Вибивалися в Україні: Підлісецький і Кіцила в помочі, а Петрів і Маґоцький І. у нападі. Видців около 500.

### ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Поґонь — Польонія 2:0 (0:0).
КРАКІВ. Рух — Краковія 3:1 (1:1).

### МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

ЛЬВІВ. Польонія — II. Сокіл 3:1 (1:0).
ЛЬВІВ. Ревера — Світезь 3:1 (1:0).
ЛЬВІВ. Гасмонея — Лехія 1:0 (0:0).

### ТОВАРИСЬКІ ЗМАГАННЯ.

ВАРШАВА. Атлія (Малопіщина) — [illegible] ванка 5 : 1 (2 : 1).

# Стійкість червоної валюти.

(Допис з Німеччини).

Ніде в світі так основно не досліджують відносин у Союзі Радянських Соціялістичних Республік, як у Німеччині. Німці мають найбільшу літературу про СРСР. Німецькі політики, економісти, фільософи, публіцисти і мистці з питомою німцям ґрунтовністю студіюють кожну ділянку радянського життя.

Здавалосяб, що завдяки цій німецькій праці тут має панувати найправдивіше уявлення про стан Радянщини. Бож запорукою безсторонности малаб бути вславлена німецька науковість. На превеликий жаль не можемо цього ствердити.

Сучасна Німеччина — від капіталістів до пролетарів і від монархістів до комуністів — переживає нечувану психову засліпленности супроти всього радянського. Голоси тверезих німців, що перестерігають свою батьківщину перед небезпечним москвофільством, цілком завмирають в одностайному хорі численних панегіриків. Люди з імям — Айнштайн, граф Арко, Ґете та багато інших — спромоглися створити таку атмосферу, що піднести голос проти СРСР вважається мало не злочином.

І треба признати, що такі ненормальні настрої німецького загалу є плодом широко-закроєної та зручно поведеної пропаганди червоної Москви після Рапальської угоди з Німеччиною в 1922 році. Ніде в світі московські більшовики не користають з такої свободи як тут у Берліні. Вони почувають себе навіть вільніше і краще ніж у самій Москві. І вони це використали. За десять років зуміли вони своєю пропагандою — веденою майже виключно німцями (і то не тільки комуністами!) частинно — за гроші, а частинно з політичної короткозорости затроїти німецький загал, вповівши йому конечність німецько-московської найтіснішої приязни.

Потішитись треба, що є всеж таки деякі ознаки видужування німців від москвоманства. Найбільша німецька партія започаткувала широку акцію проти обдурювання наївних мас т. зв. „наочними свідками“, ріжними „делегаціями“, „комісіями“ і т. д., що оповідають неймовірні байки про СРСР. Німецька влада також зайняла — до певної міри тільки! — становище проти III. Інтернаціоналу.

Більшовицька пропагандивна експанзія у Німеччині не минає і нас. Досить згадати, що в Берліні, де українців не набереться навіть три сотні, за більшовицькі гроші видають двотижневик „Голос Українського Робітника“ і німецькою мовою „Ukrainische Korrespondenz“. А видавцем цієї останньої є ніхто інший а д-р Е. Петрушевич.

*

У вересні 1917 р. В. Ленін в своїй статті „Чи втримають більшовики державну владу“ писав:

„Без великих банків соціялізм був би нездійсненим. Великі банки це той „державний апарат“, який нам потрібний для здійснення соціялізму“...

Ці слова є генезою націоналізації всіх банків б. Росії і створення Держбанку СРСР, який саме в цьому році святкував десятиліття. Як то і водиться, з нагоди ювилею відбулася низка врочистостей, а серед них головне місце займає „врочисте засідання колеґії НКФ, ради і правління Держбанку СРСР 17. червня 1932 р.“

Наш земляк Г. Ф. Гринько, що після комісарування на полі української освіти й ухилу в бік „шумськизму“ зробився наркомом фінансів Союзу, стояв перед нелегким завданням. Він мусів виголосити святочну промову. В усіх часописах радянського терену та промова забрала велику сторінку місця. Отже ми маємо змогу познайомитися з фінансово-валютарним станом тої держави, частину якої творить наша обездолена Батьківщина.

„Держбанк — говорив Гринько — було створено, як вказано в декреті сесії ЦВК СРСР „в цілях сприяння розвиткові промисловости, сільського господарства і товарообороту, а також у цілях концентрування грошових оборотів і переведення інших мір, що скеровані до встановлення правильного грошового обігу“.

Ми будемо далі цитувати тільки головні уступи, опускаючи місця, що мають характер теоретичний.

„Довоєнний рівень давно залишено позаду, завершується перша пятилітка соціялістичного будівництва, розроблюється вже програма другого пятилітнього пляну, який повинен дати дальше велитенське піднесення виробничих сил і дальший ріст матеріяльного добробуту працюючих мас“...

„Одною з перших умовин початку господарського піднесення Країни Рад було створення нової стійкої грошової системи. **Створення червоної валюти, що відограла вже і проловжує грати велику ролю в організації нашого господарства“...**

„Не тільки біло-еміґрантські „вчені“ всіх мастей, але й численні економісти капіталістичних країн мало не що-року заповідали нашому червонцеві неминучу загибіль“... ...„на протязі всього минулого десятиліття в нас були, **є в теперішній час і будуть всі необхідні умови для стійкости червоної валюти“...**

„Це і творить поруч із золотим забезпеченням, **яке не знижується в нас нижче встановленого законом відсотку, міцну непорушну основу Держбанку і його банкноту (червонця), що лежить в основі всього грошового обігу країни.** Хай вкажуть нам хочаб в одній капіталістичній країні на земській кулі банк эмісійний і короткотермінового кредиту, що находиться в такому положенні і **має під собою таку ґранітну основу. Хай вкажуть нам хоч на одну валюту, що малаб таке забезпечення, як червонець — банкнот Держбанку СРСР...“**

„Цього ніяк не хочуть зрозуміти посивілі у своїх пророцтвах пророки так бажаного для них, але нездійснимого краху нашої валюти“...

Думаємо — доволі! Ми перейшли тільки половину промови. Далі Гринько силкується знайти пояснення, чому це „одинокою в світі непорушною валютою є червонець“. Тут і товарообмін, і кредитова політика, і бездефіцитове замкнення державного бюджету, і багато всього іншого. Отже ми вислухали Наркомфіна СРСР. Тепер дозволимо і собі забрати слово.

(Докінчення буде).

П. К.

# Концерт Марії Сокіл у Косові.

Косівщина ждала в щирим привітом на стах — неначе Батерфляй на предмет своєї великої любови, цілу нічку з розплющеними очима.

І прибула у Косів **Марія Сокіл** та у вечір 10. серпня ц. р. в неприбраній ще, але у своїй — нашій салі Народнього Дому серед великого здвигу вдячних слухачів розсипала з естради щедрою рукою багатий скарб жемчугів-пісень. А гомін тих рідних, пориваючих звуків лунав аж до Черемошу, що котить свої филі із народніх сліз, подібно як котились вони Дніпром та Дністром — і відбившись відгомоном об наші любі, високі Карпати, застукав до розкинених по горах гуцульських хат кінцевою фразою Людкевичевої пісні... „нарід жде на героїв“...

Програма концерту складалася з трьох частей. I. частина обняла В. Барвінського: „Поля“, М. Лисенка: „Ой одна я, одна“ і С. Людкевича: „Колискова пісня“. II. частина обняла твори сучасних українських та російських композиторів, а III. частина обняла арії оперові („Мадам Батерфляй“, „Тоска“ й інші).

Про голос артистки ми мали вже нагоду висказатися докладніше в рецензіях з концерту у Львові, тож, не бажаючи повторюватися, слід зазначити, що деякі твори, співані у Львові, вийшли тут ще краще, як прим. Барвінського „Поля“. Моменти драматичні цього твору були співачкою підчеркнені з належною, умірковано експресією. При тім сама поява артистки, її гарна апаріція, міміка премилого личка з блакитними очима — ним дзеркалом артистичної душі співачки — залишили у слухачів і глядачів незабутнє враження. Словом — знаменита артистка.

Захоплена українська громада Косова, яка ще не мала нагоди чути співу Марії Сокіл, гучними, щирими оплесками та гарними китицями цвітів дякувала артистці, домагаючись наддатків, а навіть ще другого концерту, бо саля не могла помістити всіх охочих послухати так гарно виконуваних пісень.

Акомпаніямент був у досвідних, добрих руках Антона Рудницького.

**Д-р Михайло Волошин.**

—о—

# По широкому світі.

— В Естонії відбувається в днях 13—15. ц. м. плебісцит у справі зміни конституції, м. ін. зменшення числа послів із 100 на 80.

— Жнива в Німеччині принесли три міліони збіжа більше, ніж попередними літами.

— Болівійський конґрес приняв закон, на основі якого церкви обовязані віддавати для держави всі дороцінности з металів і дорогих каменів на війну.

— Турецький уряд рішив завести від нового року десяточну систему мір і ваг.

# НОВИНКИ



— **Проти „гуцульської маскаради“ у Ґдині.** „Курер Львовскі“ оголосив письмо леґіоністів першої бригади, в якому протестують проти участи коломийських гуцулів у зїзді леґіоністів у Ґдині. „В часі, коли сотки леґіоністів примирає голодом, — читаємо там — везуть кольорову і гуцульські бригаду до Ґдині безплатними потягами, щоби за кілька днів тріюмфально оголосити світові, що нарід вдоволений з теперішнього стану“ і т. д. Остаточно леґіоністи заявляють, що на „гуцульську маскараду“ до Ґдині не поїдуть. Коли збаламучена частина нашого гуцульства стане нарешті шанувати свою честь і перестане асистувати на чужих парадах, де, як бачимо, дехто їх стидається?

— **Сумний кінець хлібоїдського посла.** Довідуємося, що в Коломиї скінчив трагічною смертю б. хлібоїдський посол з клюбу знаного о. Ількова, Омелян Залуцький. Він попав у страшні матеріяльні відносини наслідком усяких спекуляцій та нечесних трансакцій, а крім того ще мав цілу низку карних доходжень. Не маючи змоги вирватися з усіх труднощів, Залуцький повісився.

— **Хто нехтує українську мову?** Дня 4. червня ц. р. відбулася у Львові відома нарада українських адвокатів і громадянства в справі береження прав української мови. Здавалосяб, що справа починає набирати ваги і громадянство, а передовсім адвокатура, доложить усіх зусиль, щоби рідній мові добути належне їй право. Тимчасом навіть члени СУА нехтують цю важну справу. До ч. спр. II Са 1856/31 подав до стрийського повітового суду баґателярний позов проти двох українських селян з Кавська Михайло Проців, бувший урядовець „Дністра“, тепер господар і промисловець в Розвадові н/Д. Позов внесено з канцелярії члена СУА, адв. д-ра Володимира Здебського в Миколаєві н/Д. в польській мові. Тому, що справа спочала, подано з тої самої канцелярії дня 30. липня ц. р., отже вже після львівської наради, внесення підняти процес знову у польській мові і справа ведеться тепер до II Св 767/32 повітового суду в Стрию. Хто не вірить, може ствердити факт з актів тогож суду.

— **Спадок перевозу на залізницях.** Залізниці це вірне мірило господарської конюнктури. Про розміри крізи, яку переживає Польща, свідчить оголошена статистика залізничого транспорту за минулий рік. Число перевезених пасажирів зменшилося із 154 на 135 міліонів. Найбільший спадок подорожних відчувають залізниці в I клясі. Число пасажирів впало тут із 79.000 на 40.000 або майже на половину. Поважний спадок реєструє теж друга кляса, бо на третину. Значить, експльоатація ваґонів I і II кляси не оплачується. Третя кляса теж не дуже переповнена, бо нарід збіднів а ціни залізничих білетів за високі.

— **Зголошуйте новородків!** Приняався декуди звичай, що родичі зголошують діти аж тоді, коли дістали імя, значить, коли їх охрещено. А це буває нераз дуже пізно. Новий закон про евіденцію руху населення в Польщі каже, що дитину треба зголосити до 48 год. від народження, інакше родичам грозить кара.

— **Загадочне вбивство.** До мешкання Рифки Шандерової в Підбірцях під Львовом стрілив хтось у ночі з рушниці і вбив її на місці. Здогадуються, що це діло відпаленого конкурента до руки її доньки, яка на другий день мала вийти замуж.

— **19 смертних присудів.** З Москви повідомляють: Після оголошення декрету, що заповів строгі кари за крадіж публичного майна, Г.П.У. виконало 12. ц. м. 19 присудів смерти на особах, обвинувачених у крадіжах залізничих матеріялів.

— **Зміни в програмі навчання.** Міністерство освіти оголосило інструкції в справі програми навчання в школах, зреформованих на основі нового шкільного закону. У пятій класі народніх шкіл, що має заступити знесену першу ґімназійну клясу, залишається без змін наука релігії, історії, рахунків, рисунків, співу й руханки. Зате в інших предметах приходять деякі зміни, що поширюють обсяг науки. В програмі другої ґімназійної кляси нового типу новиною є введення побіч науки живої природи також пропедевтичного курсу фізики і хемії, який брали досі в третій клясі. На цей новий предмет додали дві години тижнево, заощаджені обниженням числа годин чужої мови. Так поширене навчання природи має вести з правила один учитель, хоч можна дати ці предмети й двом учительським силам. Крім того є деякі зміни в науці польської мови, географії та співу.

— **Дрібні вісти.** Коло Боднарова пов. Станиславів переїхав потяг пастуха Дрогомірецького, відтинаючи йому руку та ногу. — До мешкання Марії Катаринюк у Слімчині пов. Калуш добулися злодії і стероризувавши домівників, зрабували річи вартости кількасот зол. — На залізничому шляху біля Коломиї найшли звязаного малого хлопчика, який на щастя зісунувся зі шин і врятувався від смерти. Хтось хотів його позбутися. — У слідчій вязниці в Городку Яг. повісився 46-літній Григ. Туркалюк, арештований за крадіж.

— **Фатальна 11-ка.** Місяць тому родина С.

Гольдберга у Львові пережила втрату свого сина, що згинув під колесами трамваю. Місяць пізніше, а саме 11 ц. м. голова родини, С. Гольдберг, так нещасливо впав з воза, що розбив собі голову. Його привезли до шпиталю, де він не відзискавши свідомости, помер. 11. липня помер його син Йосиф, що мав 11 літ, а 11 серпня помер батько.

— **Дитина чудом вратована від смерти.** Біля стації Новосільці, на залізничому шляху Новий Загуж—Струже бавилася мала дитина. Нараз надїхав потяг і вже не було часу ні здержати його, ні забрати дитини. І сталося чудо. Машина скинула дитину між рейки, де вона спокійно лежала до переїзду потягу. Яка була радість батьків, коли побачили дитину живу та здорову. Тіло дитини було легко потовчене.

— **Довжник стріляе до свого вірителя.** На площі На Брамі в Перемишлі стрінулися в ночі два знакомі, В. Блажкевич і Казимир Оберле. В розмові Блажкевич упімнувся в Оберле за своїх 2 зол., які недавно позичив. У відповідь Оберле вийняв револьвер і стрілив до свого вірителя. На щастя не вцілив. Напасника арештували.

— **Самогубство малпи.** В зоольогічному городі в Честері (Англія) повісився шимпанс. Спершу люди думали, що це якась циркова штука й почали бити оплески, але як прийшов сторож і заявив, що малпа не жие, настав прикрий настрій. Як бачимо, то й звірята вже заразилися манією самогубств.

— **Світ в секундах і мінутах.** Статистичний уряд в Ню-Йорку подає, що: що 3 секунди хтось родиться, що 5 секунд хтось вмирає і що 5 мінут хтось накладає на себе руку як самовбивець.

— **Щоби звернути на себе увагу.** Трицятьлітний осібняк увійшов до париського Лювру, до салі, де були дорогі образи барбізонської школи. Там добув ножа і почав різати один образ. Завважили це сторож і полісмен, який був близько. Оба кинулися на нього, щоби відобрати ніж. Арештований заявив, що називається Пер Гілнр, є інжиніром, а що не має тепер праці, хотів цим способом звернути на себе увагу.

— **Стенографія у школі.** Угорський міністр шкільництва Карафіят видав розпорядок, яким наказав, щоби в найближчому шкільному році наука стенографії була обовязковим предметом у гімназіях, реальних школах, ліцеях для дівчат, реальних гімназіях, в середніх школах усіх типів, а головно в торговельних. Обовязкова наука стенографії має тревати два роки, а саме в 4. і 5. класі, у вищих класах стенографія буде вже предметом надобовязковим. Своє рішення мотивує тим, що в сучасному публичному житті не можна обійтися без стенографії. Стенографії будуть вчити на основі спеціяльної угорської системи.

— **400 літ перед Христом знали пудер.** Одна американська експедиція викопала в околиці Коринту старинні гроби. При розшукуванні предметів найшли терракотову пудерничку, в якій був ще пудер. Професор Штар перевів аналізу старинного пудру і дійшов до висновку, що він має ті самі хемічні складники, що й сьогоднішний найкращий пудер з Парижа.

— **Повінь і холера в Манджурії.** На манджурському терені, залятому водами, вибухла холера і шириться швидко, особливо в концентраційному таборі в Харбіні. В цьому таборі находиться 50 тисяч китайців, що з причини катастрофи повені найшлися без даху над головами. На холеру занедужало досі кількасот осіб, а вмерло кількадесять.

## Літаки зі змінними двигаючими поверхнями.

Завдання літака інше при старті (відлеті), інше при причалюванні, інше підчас самої подорожі. А саме підчас подорожі вимагаємо від літака, щоби як найшвидше летів, зате при відлеті і при причалюванні стараємося, щоби його скорість була мала в тій цілі, щоби не наразити його на ушкодження підчас зудару з землею та підчас його точення на колесах по землі, а також в тій цілі, щоби не забирати багато місця на летунському майдані.

Поменшення двигаючих поверхней літака (як відомо, літак складається з 1) шруби (пропелера), порушуваної мотором; 2) з одної або більше двигаючих поверхней, що зуживають опір повітря на зрівноваження тягару літака; 3) керм, що служать до звертання апарату на боки) збільшує підчас лету його скорість, а рівночасно заощаджує його енергію і тим самим збільшує його видатність, зате побільшення двигаючих поверхней підчас відлету і причалювання збільшує безпеку літака.

Основні досліди над змінними двигаючими поверхнями літаків перевели німці м. і. в „дослідних заведеннях будови літаків" при політехніці в Бресляв. Вибудований тамже літак пописувався на днях в Берліні, побільшуючи підчас старту свої двигаючі поверхні на 20 відсотків (висовуючи додаткові „крила") так, що до відлету потребував на половину менше місця ніж при непобільшених двигаючих поверхнях, а зменшуючи їх підчас лету на 20 проц., осягнув замісць звичайної скорости (при непоменшених двигаючих поверхнях) 115 кільометрів на годину аж 145 кільометрів на годину.

Це уліпшення відіграе з певністю визначну ролю при задумуванім летунськими підприємствами збільшенні скорости повітряних подорожей. **А. Л.**

## Дописи.

КОВЕЛЬ. **(Заснування нового Т-ва „Веселка". „Народній Кооператив". — Окружний Союз Кооператив. — Украінбанк).** За ініціятивою пп. Е. Барвін[illegible], [illegible]пелюжного, О. Лісневича і М. Блощанєвича приступ[illegible]но до організації у Ковлі музично-артистичного Т-ва „Веселка". Брак такої організації відчувається тут з ча[illegible]су закриття „Просвіти". Ні „Основа", яка істнує [illegible] на папері, ні „Союз Украінок", єдино який веде [illegible] рисну працю на культурно-освітньому полі, не може заповнити цієї прогалини. Питання тільки, чи дозволить адміністрація заснувати таке Т-во, взявши на увагу [illegible]непопульне значіння на Волині „В. У. О.". — Нарешті ста[illegible]лось те, чого українське громадянство давно чекало. Силоміць відібрано від п. Калюжного кооперативний склеп і виключено його з членів кооператива. Цей пан настільки нахабно поводився в ко-ві, де він був [illegible]сно склепарем і головою управи, не рахуючись з [illegible]ними приписами, ні з Р. С. У. К., що викликав своєю [illegible]громадською й антикооперативною поведінкою [illegible] обурення і незадоволення навіть серед своїх бувших прихильників; ті прихильники колись підтримували його проти членів, що солідаризуються з Оргінструкційним Відділом О. С. К., коли був дир. Хв. Сушкевич, і [illegible] його тепер викинули з ко-ви. Другого способу не було, як силою забрати від цього пана кооперативну крамницю і цим способом усунути його від громадського життя. Правда, нахабство п. Калюжного весь час підсилювалось його „кооперативними" однодумцями — Ів. Губою і П. Цешинським, які часами своїми виступами „пере[illegible]восходили" свого учителя, як це було 30. 7. п. р., коли Ів. Губа, прийшовши до ко-ви з палкою, як голова Над. Ради, вибраний Цетинським, наказав Калюжному гнати „вон" Управу і Надз. Раду, що прийшли перебрати ко-ву. Треба сподіватись, що новий провід „Народнього Кооперативу", маючи такий досвід з п. Калюжним і Губою, поведе роботу належним шляхом і всі недомагання, як правного, так і кооперативного характеру своєчасно виправить. — **Союз Кооператив.** Ревізія з РСУК закінчилась і, як кажуть, виявила білянсову страту. Стан О. С. К. далі тяжкий, громадсько-кооперативна [illegible] сфера остільки нездорова, що інструктор Ст. Предзар[illegible]ський мусів залишити працю в О. С. К. Отже О. С. К. тепер не має ні одного інструктора, що може [illegible] відбитись на організаційній праці О. С. К. Що на з Р. С. У. К.? — Ходить чутка, що мають бути скликані надзв. заг. збори „Украінбанку", щоби таки позбутись „кооператора" Доманицького й інших, що загнали цю установу в сліпий кут. Чи не пізно вже . — **Ковельчанин.**

## Ціни набілу у Львові.

**„Маслосоюз" платив кооперативам дня 13. VIII. 193[illegible] за масло експортове та десерове пріма [illegible] зол., а літру молока 17—18 сот., літру сметани 0·90 зол., [illegible]яець 3·50 зол.**

# ОГОЛОШЕННЯ

### Кіна.

АПОЛЬО: „Карієра Доллі".

АТЛЯНТІК (давніше Лев) нечинне.

КАСІНО: „Джентельменова доля" (Дж. Гільберт).

КОПЕРНИК: „Позичене щастя" (з Клярою Бов).

МАРУСЕНЬКА: „Позичене щастя" (з Клярою Бов).

МІРАЖ: „Парада кохання".

ОАЗА: „Над гарним, синім Дунаєм".

ПАН: „Дзвонар із Нотрдаму".

ПАЛЯС: „На ховзькій дорозі".

ПАСАЖ: „Головокружне темпо".

ПРОМІНЬ: „Асфальт".

СОНЦЕ: Підчас ферій нечинне.

СТИЛЕВЕ: „Останнє кохання".

УТІХА: „Більше газу" (Слім), „Чотирьох із легії".

ХИМЕРА: „Жінка без серця".

### Закордонне радіо.

**Вівторок, 16. серпня 1932.**

**Лайпціг** (259,3) 21.50 Спів, Рих. Шмід (баритон), **Бресляв** (325) 16.55 Фортепян, 20.00 Оп. арії, **Міляно** (331,4) 20.30 „Аманте ді Калянтріно" оп. Бонеле, **Льондон** (356,3) 19.00 Балади, Джексон (бас) Свіней (сопр.), **Гельсінгфорс** (368,1) 20.00 Тоіні, спів, **Білгород** (430,4) 12.00 Нар. пісні, **Стокгольм** (435,4) 20.00 Офенбахові твори, **Рим** (441,2) 17.30 Арії та пісні, **Беромінстер** (459,4) 21.45 „Чарівній полку" оп. Офенбаха, **Відень** (517,2) 19.00 „Зачарований флет" оп. Моцарта, **Харків** (937,5) Пролет. пісні, 18.35 Нар. музика, 20.00 Концерт, 20.30 Оркестра, солісти, 24.00 Комунікати, музика.

### ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

**Вівторок, 16. серпня 1932.**

11.58 Час, 12.10, 12.45, 15.10, 15.40 Грамофон, 12.40 Метеорольог. комунікат, 15.00 Господарський комунікат, 16.05 „Золотоустий хлопець" оп. для дітей, 16.40 Спорт. відчит, 17.00 Симф. концерт, 17.50 „Морські потвори", 18.30 „Кріза мистецької культури", 18.45 Муз. балачка (Про Моцартів „Зачарований флет"), 19.00 Тр. зі Зальцбурга „Зачарований флет", 22.25, 22.50 Танк. музика, 22.40 Спорт.

## ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

**ПЕРШИЙ**

концесіонований Міністерством Освіти і Віроісповідань

**НОВОЧАСНИЙ КУРС КРОЮ І ШИТТЯ ТА ДОМАШНЬОГО ГОСПОДАРСТВА,**

ведений першорядними, фаховими силами, з правом видавання свідоцтв, приймає кандидатки від 17 років. В обсяг науки входять: крій, шиття, домашнє господарство, ручні роботи, гігієна, домашня бухгальтерія, рисунки та історія мистецтва. Вписи щоденно. Учениці з провінції приймає з цілим утриманням:

**МАРІЯ ПІСАРСЬКА,**

**Львів, Сташіца 8, II. пов.**

---

Надзвичайні Загальні Збори Товариства „Взаїмна Допомога" у Львові, т-ва непринятих до служби службовників бувшої австрійської і російської держави та емеритів, відбудуться дня 18. вересня 1932 в год. 3. пополудні в домівці кооп. „Рідний Дім", Задвірянська ч. 10. На порядку Зборів: Звіт Контрольної Комісії. Наради. Внески і запити. На випадок малого числа делегатів можуть Збори правосильно рішати в годину пізніше після назначеного речинця. Центральний Виділ взиває всі Секції і членів Товариства вирівнати вкладки аж по день Надзвич. Загальних Зборів. Члени, що не вирівняють вкладок, не мають вступу на салю. — Львів, дня 11. 8. 1932. — **Виділ.**

## ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

**НА МЕШКАННЯ** з харчем прийму. Львів, Калецька 12/8. Байлова. 196 1—2

**ПРИГАДУЄМО**, що підготовчий курс до вступних іспитів на львівську політехніку Тов. „Основа" розпічнеться 16. серпня ц. р. Інформації та зголошення: Т-во „Основа", Академ. Дім, вул. Супінського 21. На час курсу помешкання і харч можна дістати в Акад. Домі. 191 2—2

**ПРИЙМУ** на станцію учениці або учеників з нижчих кляс гімн. Зголошення до Адмін. „Діла" під: „Околиця Личакова". 190 2—3

**МЕШКАННЯ** для учениць з харчем. Зголошуватись від 20. VIII. — Торосевича 15 а. Еліяшевська. 194 1—2

**РУТИНОВАНИЙ** адвокатський концепієнт із судовою практикою шукає нової посади на провінції з днем 1-го жовтня ц. р. Ласкаві зголошення з поданням умовин на адресу: А. Кізима, Самбір, Крижова 77. 195 1—2

## ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає



За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 1[illegible]